

## Zákon o geologických prácach a o Slovenskom geologickom úrade

Dňa 20. apríla 1988 schválila Slovenská národná rada pod číslom 52 zákon SNR o geologických prácach a o Slovenskom geologickom úrade, ktorý predložila vláda Slovenskej socialistickej republiky. Zákon nadobudol účinnosť 1. júla 1988, kedy prestáva platiť vládne nariadenie č. 11/1958 Zb. o organizácii štátnej geologickej služby.

Za uplynulých 30 rokov platnosti uvedeného vládneho nariadenia sa podstatne zmenili podmienky uskutočňovania geologických prác, ale zásadne sa zmenila aj štruktúra týchto prác. Predtým geologické práce realizovali prevažne špecializované geologické organizácie podriadené bývalému Ústrednému geologickému úradu a financovali sa hlavne z prostriedkov štátneho rozpočtu. Práce sa sústreďovali na rýchle zabezpečenie potrieb národného hospodárstva, a to najmä rozširovaním základne nerastných surovín, čo sa darilo hlavne zabezpečovaním prírastkov zásob ložísk tuhých palív a nerúd. V Slovenskej socialistickej republike v súčasnosti geologické práce uskutočňuje viac ako 100 organizácií. Z nich len štyri patria do pôsobnosti Slovenského geologického úradu, ktorý sa po federatívnom usporiadaní ČSSR stal ústredným orgánom štátnej správy pre odbor geológie v SSR. Ostatné organizácie patria do pôsobnosti iných rezortov, pričom veľká časť z nich je družstevná. Geologické práce sa financujú z viacerých zdrojov, ale okolo 40 % z nich sa financuje zo štátneho rozpočtu. Podstatne sa rozšírili práce v hydrogeológii a v inžinierskej geológii, pričom sa naďalej intenzívne uskutočňuje geologický a ložiskový prieskum. Najmä práce financované zo štátneho rozpočtu sa vedecky prehĺbili a vychádzajú zo širokého metodického záberu. Je účelné, aby sa aj ostatné geologické práce projektovali, vykonávali a vyhodnocovali na potrebnej úrovni, aby sa tak dosiahli výsledky využiteľné nielen na určený cieľ konkrétnej geologickej úlohy, ale aj na všeobecné hospodárske, vedecké a technické účely. Preto na uskutočňovanie geologických prác bude treba povolenie, pričom organizácia už dopredu bude preukazovať svoju schopnosť na ich riadnu realizáciu.

Doteraz sa geologická činnosť riadila predpismi zväčša rezortného charakteru. V súvislosti s prestavbou hospodárskeho mechanizmu treba pre množstvo organizácií realizujúcich geologické práce vytvoriť podmienky, aby sa zabezpečila jednotnosť a dostatočná odborná a vedecká úroveň geologických prác. Preto sa zavádza aj povinnosť kontroly z jedného odborného centra, ktorým je Slovenský geologický úrad. Zákon upravuje podmienky a spôsob uskutočňovania geologického výskumu a prieskumu, aby sa uplatňovali celospoločenské záujmy a zvýšili sa požiadavky na odborné projektovanie, vykonávanie a vyhodnocovanie geologických prác, na ich koordináciu, kontrolu a využitie dosiahnutých výsledkov.

Neustále spoznávanie geologickej stavby územia a spresňovanie a prehĺbovanie znalostí o nej má ďalekosiahly význam. Pritom sa prihliada na znalosti o priľahlých regiónoch, ale i na stav vedy vo svete. Geologické práce najmä

Geologický ústav Dionýza Štúra

KN. ŽILICA

Mýn. celina I

817 04 BRATISLAVA

na vyhľadávanie a overovanie nových zdrojov nerastov a podzemných vôd a hľadanie vhodných podmienok pre zamýšľanú investičnú výstavbu sú podkladom pre rôzne činnosti nadväzných odborov. Pritom veľmi dôležitou úlohou geologického výskumu a prieskumu je v celom ich priereze objasňovať geologické faktory ovplyvňujúce a podmieňujúce životné prostredie a ľudské zdravie a usmerňovať nadväznú hospodársku, vedeckú a technickú činnosť na zintenzívnenie ich ochrany.

Zákon Slovenskej národnej rady č. 52/1988 Zb. o geologických prácach a o Slovenskom geologickom úrade upravuje oprávnenie organizácií na uskutočňovanie geologických prác, ich projektovanie, registrovanie, vykonávanie vrátane ich geologickej dokumentácie, ako aj vyhodnocovanie. Upravuje odovzdávanie a sprístupňovanie výsledkov geologických prác, ich využívanie na územné plánovanie a na hospodárske účely, určuje podmienky vstupu pri vykonávaní geologických prác na cudzie nehnuteľnosti a užívanie týchto nehnuteľností na potreby geologického výskumu a prieskumu, ako aj upravuje náhradu tým vzniknutých škôd. Zákon rešpektuje doterajšie podmienky právneho poriadku, najmä ochranu záujmov a objektov chránených osobitnými predpismi pri uskutočňovaní geologických prác.

V kompetenčnej časti zákona sa upravuje pôsobnosť Slovenského geologického úradu, ústredného orgánu štátnej správy pre oblasť geologického výskumu a prieskumu. Zdôrazňujú sa pritom koncepčné a kontrolné úlohy úradu. Medzi najdôležitejšie úlohy treba zaradiť spracúvanie koncepcií a návrhov dlhodobých výhľadov a plánov geologického výskumu a prieskumu územia Slovenskej socialistickej republiky v súčinnosti s príslušnými ústrednými orgánmi štátnej správy a s krajskými národnými výbormi. V zákone sa premieta aj pôsobnosť Slovenského geologického úradu, ktorú mu zveruje zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon).

Na jeho základe úrad vydáva osvedčenie a rozhodnutia o výhradnom ložisku, zabezpečuje hospodárenie s výhradnými ložiskami počas vyhľadávania a prieskumu a zabezpečuje správu výhradných ložísk neodovzdaných na využitie, schvaľuje výpočty zásob výhradných ložísk v období vyhľadávania a prieskumu, vedie súhrnnú evidenciu ich zásob, zostavuje bilanciu zásob výhradných ložísk a schvaľuje ich odpisy.

Zákon je v súlade s cieľmi prestavby hospodárskeho mechanizmu a viaže organizácie spolupracovať pri geologických prácach v rozsahu potrebnom na zabezpečenie celospoločenských záujmov. Obdobný zákon pre územie Českej socialistickej republiky schválila Česká národná rada pod číslom 62 dňa 21. apríla 1988. Práce na vypracovaní zákonov sa koordinovali, takže ide o zákony, ktoré sú obsahovo zhodné. Podobná spolupráca bola aj pri vypracúvaní všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré sa vydávajú zo zákona, a to vyhláška o registrácii geologických prác a o odovzdávaní a sprístupňovaní ich výsledkov, ako aj vyhláška o projektovaní, vykonávaní a vyhodnocovaní geologických prác, o udeľovaní povolenia a o odbornej spôsobilosti na ich výkon.

*Ing. Ján Kuráň, CSc.,  
predseda Slovenského geologického úradu*